

Vele tinten grijs

Veel in onze maatschappij is gericht op gelijkheid: kinderen van dezelfde leeftijd en later met hetzelfde niveau zitten bij elkaar in de klas. Mensen met eenzelfde sociale achtergrond wonen in dezelfde buurt. Mensen met gelijksoortige functies ontmoeten elkaar bij bepaalde bijeenkomsten. Zo op het eerste gezicht lijkt dat allemaal heel gelijk, maar achter die oppervlakkige gelijkheid gaat juist een enorme diversiteit schuil, want ieder mens heeft een eigen gezicht en een eigen verhaal.

Jaren geleden sprak Piet Hein Donner, voormalig vicepresident van de Raad van State, de volgende woorden uit: “Er is niets zo ongelijk als ongelijke mensen gelijk behandelen.” Die uitspraak past de JP als een jas, want jij bent niet dezelfde als ik en daarom is recht aan onze individualiteit doen ons ook anders behandelen. Maar ongelijkheid kan

nog wel eens tot ongemak leiden. Hoe je het ook wendt of keert, mensen die ondersteuning krijgen en mensen die ondersteuning bieden zijn niet gelijk. Een cliënt heeft professionele begeleiding bij leven nodig, de medewerker heeft de kennis, kunde en ervaring om die ondersteuning te kunnen bieden. Dat betekent niet dat de één boven de ander staat. In al je individualiteit ben je gelijkwaardig, al ben je niet gelijk aan elkaar. En juist door die ongelijkheid – in welke vorm dan ook – kun je voor elkaar van betekenis zijn.

Ongelijke mensen niet gelijk behandelen zit in ons DNA. Het is de kern van vraaggericht werken: goed kijken naar wie je voor je hebt, luisteren naar wat iemand nodig heeft en dat toevoegen. Zo ontstaat diversiteit en maatwerk. In ons dagelijks werk zijn we niet zo bewust met die ongelijkheid bezig, maar wel heel erg met de vraag van de cliënt. Soms gaat dat vloeiend en vanzelfsprekend. Soms zien we dat het moeilijk is om met die verschillen – en daarmee ongelijkheid – om te gaan en lijkt er juist behoefte te zijn aan uniformiteit. De roep

om richtlijnen, protocollen en kwaliteitskaders lijkt dan alleen maar meer te worden, terwijl wij juist willen blijven werken vanuit ‘wat helpt de cliënt nu echt?’

Om die reden hebben we het bij de JP liever niet over doelgroepen, soorten dienstverlening of afvinklijsten, want elke situatie is anders. Dat geldt niet alleen voor onze dienstverlening, het geldt ook voor hoe we naar JP-ers kijken. Iedereen binnen de JP heeft de ruimte om te regelen en om keuzes te maken. Dat geldt ook voor ieder team. Want ieder team is verschillend, omdat het bestaat uit individuen met eigen kwaliteiten, kennis en ervaringen en elk team een eigen lokale omgeving heeft.

En zo worden binnen de JP keuzes gemaakt die passen bij de specifieke situatie van dat team. Er zijn nu eenmaal verschillen in teamsamenstelling en -ontwikkeling. Het gevolg daarvan is dat de ondersteuningsvraag van de ene cliënt wel en van de andere cliënt niet beantwoord kan worden. Steeds is het

vraagstuk: wat is passend voor deze cliënt én dit team. Dat betekent dat we in sommige gevallen de ondersteuningsvraag niet kunnen beantwoorden of dat iemand iets anders nodig heeft dan wij kunnen bieden.

Dat is niet zo makkelijk als het op papier staat, want het zit in ons om mensen te ondersteunen bij leven, ze een duwtje in de rug te geven, ze te helpen om mogelijkheden te zien. Maar soms is de problematiek te ingewikkeld voor een bepaald team. Het kan dan zijn dat de ondersteuningsvraag ergens anders binnen de JP wél beantwoord kan worden. En soms is de JP simpelweg niet de juiste plek voor iemand. Ook dat is een antwoord. Je ziet het al: iets is nooit zwart óf wit, er zijn heel veel tinten grijs. En dat is prima.

De kunst is om al die tinten te kunnen zien en te accepteren dat ze er zijn. En eerlijk is eerlijk, dat is soms best ingewikkeld. We trekken eigenlijk nergens een harde grens, want er is niet één waarheid. Als we merken dat de ondersteuning van iemand voor een

bepaald team te zwaar is, dan hebben we wat te doen. Of aan de kant van het team óf aan de kant van de cliënt. Zo zie je hoe belangrijk het is om met elkaar in gesprek te blijven over de dagelijkse dingen en de dilemma's die je daarbij ervaart. Want vanuit die openheid kun je eerlijke keuzes maken die recht doen aan de ongelijkheid van ieder mens.